

The Sacred Solar Calendar - Der Biblische Sonnenkalender - הלוח המקראי

Bet haMikdash

				2015		2016	2017	2018	2019		2020	2021 Schmitta	
						2022	2023		2024	2025	2026	2027	2028 Schmitta
	2029	2030	2031		2032	2033	2034	2035 Schmitta					
			2036	2037	2038	2039		2040	2041	2042 Schmitta			
				2043		2044	2045	2046	2047		2048	2049 Schmitta	
						2050	2051		2052	2053	2054	2055	2056 Schmitta
1.1. =	4.4.	3.4.	2.4.	1.4.	31.3.	30.3.	29.3.	28.3.	27.3.	26.3.	25.3.	24.3.	22.3.
8.1. =	11.4.	10.4.	9.4.	8.4.	7.4.	6.4.	5.4.	4.4.	3.4.	2.4.	1.4.	31.3.	29.3.
14.1. =	17.4.	16.4.	15.4.	14.4.	13.4.	12.4.	11.4.	10.4.	9.4.	8.4.	7.4.	6.4.	4.4.
15.1. =	18.4.	17.4.	16.4.	15.4.	14.4.	13.4.	12.4.	11.4.	10.4.	9.4.	8.4.	7.4.	5.4.
26.1. =	29.4.	28.4.	27.4.	26.4.	25.4.	24.4.	23.4.	22.4.	21.4.	20.4.	19.4.	18.4.	16.4.
1.2. =	4.5.	3.5.	2.5.	1.5.	30.4.	29.4.	28.4.	27.4.	26.4.	25.4.	24.4.	23.4.	21.4.
14.2. =	17.5.	16.5.	15.5.	14.5.	13.5.	12.5.	11.5.	10.5.	9.5.	8.5.	7.5.	6.5.	4.5.
1.3. =	3.6.	2.6.	1.6.	31.5.	30.5.	29.5.	28.5.	27.5.	26.5.	25.5.	24.5.	23.5.	21.5.
15.3. =	17.6.	16.6.	15.6.	14.6.	13.6.	12.6.	11.6.	10.6.	9.6.	8.6.	7.6.	6.6.	4.6.
1.4. =	4.7.	3.7.	2.7.	1.7.	30.6.	29.6.	28.6.	27.6.	26.6.	25.6.	24.6.	23.6.	21.6.
1.5. =	3.8.	2.8.	1.8.	31.7.	30.7.	29.7.	28.7.	27.7.	26.7.	25.7.	24.7.	23.7.	21.7.
3.5. =	5.8.	4.8.	3.8.	2.8.	1.8.	31.7.	30.7.	29.7.	28.7.	27.7.	26.7.	25.7.	23.7.
1.6. =	2.9.	1.9.	31.8.	30.8.	29.8.	28.8.	27.8.	26.8.	25.8.	24.8.	23.8.	22.8.	20.8.
22.6. =	23.9.	22.9.	21.9.	20.9.	19.9.	18.9.	17.9.	16.9.	15.9.	14.9.	13.9.	12.9.	10.9.
23.6. =	24.9.	23.9.	22.9.	21.9.	20.9.	19.9.	18.9.	17.9.	16.9.	15.9.	14.9.	13.9.	11.9.

1.7. =	3.10.	2.10.	1.10.	30.9.	29.9.	28.9.	27.9.	26.9.	25.9.	24.9.	23.9.	22.9.	20.9.
10.7. =	12.10.	11.10.	10.10.	9.10.	8.10.	7.10.	6.10.	5.10.	4.10.	3.10.	2.10.	1.10.	29.9.
15.7. =	17.10.	16.10.	15.10.	14.10.	13.10.	12.10.	11.10.	10.10.	9.10.	8.10.	7.10.	6.10.	4.10.
1.8. =	2.11.	1.11.	31.10.	30.10.	29.10.	28.10.	27.10.	26.10./2.11.	25.10.	24.10./31.10.	23.10.	22.10./29.10.	3.11.
1.9. =	2.12.	1.12.	30.11.	29.11.	28.11.	27.11.	26.11.	25.11./2.12.	24.11.	23.11./30.11.	22.11.	21.11./28.11.	3.12.
1.10. =	2.1.	1.1.	31.12.	30.12.	29.12.	28.12.	27.12.	26.12./2.1.	25.12.	24.12./31.12.	23.12.	22.12./29.12.	3.1.
1.11. =	1.2.	31.1.	30.1.	29.1.	28.1.	27.1.	26.1.	25.1./1.2.	24.1.	23.1./30.1.	22.1.	21.1./28.1.	2.2.
1.12. =	3.3.	2.3.	29.2./1.3.	28.2.	27.2.	26.2.	25.2.	24.2./2.3.	23.2.	22.2./1.3.	21.2.	20.2./27.2.	4.3.
1.1. =	3.4.	2.4.	1.4.	31.3.	30.3.	29.3.	28.3.	27.3./2.4.	26.3.	25.3./1.4.	24.3.	22.3./30.3.	4.4.
					2016	2017	2018	2019		2020	2021	2022	
						2023		2024	2025	2026	2027	2028	2029
	2030	2031		2032	2033	2034	2035	2036					
			2037	2038	2039		2040	2041	2042	2043			
					2044	2045	2046	2047		2048	2049	2050	
						2051		2052	2053	2054	2055	2056	2057

לפי המסורת הכוהנית, זה היה הלוח שהביא חנוך בן ירד משמים, וזה היה הלוח שנהג במקדש מימי דוד ושלמה ועד לימי בעלי המגילות:

[rachel elior jerusalem.docx](#) עמ' 11

1965 entdeckte ein Traktorist in Ein Gedi zufällig ein Mosaik aus dem 3. Jahrhundert unserer Zeitrechnung. Es wurde schnell klar, dass es sich um eine Synagoge handelt, in deren Inschriften u.a. **die 13 Stammväter der Menschheit von Adam bis Japhet**, die Tierkreiszeichen und die entsprechenden hebräischen Monate aufgeführt sind (die jeweils im Frühjahr beginnen):

1. Chronik 1, 1 - 4: Adam Schet Enosch Kenan Mahalalel Jared Chanoch Metuschelach Lamech Noach Schem Cham und Japhet.

Henoch, der 7. von Adam an, war der Erste, der den Kalender aufschrieb:

"Henoch ist der erste von den Menschenkindern, von denen, die auf der Erde geboren sind, der Schrift und Wissenschaft und Weisheit lernte und der die Zeichen des Himmel las und nach der Ordnung ihrer Monate in ein Buch schrieb, damit die Menschenkinder die Zeit der Jahre wüssten nach ihren Ordnungen je nach ihrem Monate." Buch der Jubiläen Kapitel 4

Nach **2. Mose 12, Vers 2** beginnt das Jahr mit dem ersten Monat **im Frühjahr:**

"Dieser Monat sei euch das Haupt der Monate: der erste sei er euch unter den Monaten des Jahres."

Am 1. Tag des 1. Monats wurde **Henoch** in den Himmel aufgenommen

Am 1. Tag des 1. Monats wurden **Lewi** und **Kehat** (zum **Sonnenaufgang!** Das Testament **Lewis 11, 4**) **geboren**

קהת נולד לעת עלות השמש (צוואת לוי יא, ד)

Am 1. Tag des 1. Monats wurde das Stiftszelt eingeweiht

Am 1. Tag des 1. Monats im 50. Jubeljahr (2450) überschritten wir den Jordan und nahmen unser Land ein

Am 15. Tag des 3. Monats מועד חג השבועות והבריתות

- brachte Noah sein Opfer dar = **1. Bund:** Regenbogen am Himmel
- schloss Abraham den **Bund** "zwischen den Stücken"
- wurde **Jitzchak** geboren
- wurde der **Bund** am Sinai geschlossen
- findet **jährlich** das Fest der Bundeserneuerung statt!

4Q252 1,4 – 2,3		פסר בראשית א, 4- ב, 3
Sonntag	17.2.	יום א
Donnerstag	26.3.	יום ה
Dienstag	14.7.	יום ג
Freitag	17.7.	יום ו
Mittwoch	1.10.	יום ד
Sonntag	10.11.	יום א
Sonntag	24.11.	יום א
Sonntag	1.12.	יום א
Mittwoch	1.1.	יום ד
Sonntag	17.2.	יום א
Als Noah aus der Arche herausging, vollendete sich ein volles Jahr von 364 Tagen.		יצא נוח מן התבה לקץ שנה תמימה לימים שלוש מאות ששים וארבעה

Henoch ist der **Engel Israels** (in der Hechalot Literatur wird er als **Metatron** bezeichnet), der das Volk Israel während des Auszuges aus Ägypten durch die Wüste führte:

- 6 וזה המלאך משביה בכללם וזה הוא אשר
 7 מינהו ה'ק'ב'ה' על ישראל ואמר למשה הנה אנכי שולח
 8 מלאך לפניך וג' השמר מפניו ושמע בקולו אל תמר וג'
 9 כי אם שמוע תשמע בקולו ועשית כל אשר אדבר וג'
 10 קרא שם המלאך ב] ׀ ׀ בוראו דכת' כי שמי בקרבו

Kommentar auf Seite 134

1a/6 f.: ... וזה הוא - **Der über Israel gesetzte Engel ist offenbar Metatron, nicht Michael.**

1a/7 ff.: ... הנה אנכי שולח - **Exodus 23, 20 – 22.**

1a/10 ff.: **Exodus 23, 21.** Hier kann nur **Metatron** gemeint sein.

(Geniza-Fragmente zur Hekhalot-Literatur, Peter Schäfer, Tübingen 1984)

שמות כג, כ - כא: "הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך ולהביאך אל המקום אשר הכנתי. השמר מפניו ושמע בקולו אל תמר בו כי לא ישא לפשעכם כִּי שמי בקרבו: יְהוָה - זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר." שמות ג, טו
 "ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם." במדבר ו, כז

Exodus 23, 20 – 21: "Siehe, Ich sende einen **Engel** vor dir her, dich zu bewahren auf dem Wege und dich zu bringen an den Ort, den Ich bereitet habe. Hüte dich vor ihm und höre auf seine Stimme, sei nicht widerspenstig gegen ihn: denn er wird gegen euren Frevel nicht Nachsicht haben, **denn Mein Name ist in ihm: JaHWeH - Das ist Mein Name auf ewig, mit dem man Mich anrufen soll von Geschlecht zu Geschlecht.**" Exodus 3, 15

"Und ihr sollt **Meinen Namen** auf die Kinder Israel legen, daß Ich sie segne." 4. Mose 6, 27

"בזה כבדהו בהתקדשכה לו כאשר שמכה לקדוש קודשים לכל בני תבל ובכול אלים":

4Q418, קטע 81, 4: אלישע קימרון: מגילות מדבר יהודה – החיבורים העבריים – כרך שני, עמ' 166

"Dadurch ehre Ihn, wenn du dich für Ihn heiligst, gleichwie Er dich zum Allerheiligsten gemacht hat für den ganzen Erdkreis und unter allen göttlichen Wesen": 4Q418, f81, 4

Die Auserwählung ist klar:

Chanoch, Metuschelach, Lamech, Noach, Schem, Avraham, Jitzchak, Jaakov, Lewi, Kehat, Amram, Aharon, Elasar, Pinchas, Avischua, Buki, Usi, Serachjah, Merajot, Amarjah, Achituv, Zadok (2. Samuel 15, 27; 1. Könige 1, 34), Achimaaz, Asarjah, Jochanan, Asarjah, Amarjah, Achituv, Zadok, Schallum, Chilkihjah, Asarjah, Serajah, Jehozadak, Jehoschua ben Jehozadak (Sacharja 6, 11), Jojakim, Eljaschiv, Jorada, Jochanan, Jadia, Chonio I., Schimon I., Chonio II., Schimon II., Chonio III.

"Die ganze und wahre Torah ist an die Eleazar - Pinchas - Zadokiden - Linie gebunden."
(Johann Maier "Von Eleazar bis Zadok" Fußnote 29 Seite 14 Qumran I "Die Texte vom Toten Meer")

175 vor unserer Zeitrechnung wurde der Hohepriester Chonio III. (Onias), Sohn des Schimon, der letzte der Hohenpriester von dem Geschlecht der Söhne Zadok, durch Antiochus Ephiphanes vertrieben und durch eine Reihe hellenisierter Priester ersetzt: Jason – Menelaus ... Bestechungen ... 171 v.u.Z. wurde Chonio III. sogar ermordet (2. Makkabäer 4, 34).

4Q171

"צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו: תהלים לז, לב. פשרו על הכוהן הרשע אשר צפה למורה הצדק ובקש להמיתו על דברי החוק והתורה אשר שלח אליו."

4Q171

"Der Gottlose späht nach dem Gerechten und sucht ihn zu töten: Psalm 37, 32. Seine Deutung bezieht sich auf den gottlosen Priester, der ausspähte nach dem Lehrer der Gerechtigkeit und suchte, ihn zu töten wegen der Worte des Gesetzes und der Torah, die er zu ihm gesandt hatte."

Die Hasmonäer führten den Sanhedrin ein, dem zunächst ausschließlich Sadduzäer angehörten, erst unter der Königin Salome Alexandra (76 - 67 v. u. Z.) konnten auch Pharisäer Mitglied werden.

פרופסור רחל אליאור טוענת שהאיסיים מעולם לא היו קיימים והשם לא הוזכרו במגילות הללו. לפי דעתה המגילות נכתבו על ידי הכהנים לבית צדוק, כי שמותיהם מופיעים פעמים רבות במגילות. משפחות אלה ברחו מירושלים אל המדבר לאחר שכוהני בית חשמונאי השתלטו על המקדש ועבודת הקודש בירושלים.

Professor Rachel Eilior argumentiert, die Essener habe es nie gegeben, da diese in den Rollen überhaupt nicht erwähnt würden. Sie glaubt, die Schriftstücke seien von den **sadduzäischen Priesterfamilien verfasst worden, deren Namen in den Texten häufig genannt werden. Diese Familien seien aus Jerusalem in die Wüste geflohen, nachdem das hasmonäische Herrscherhaus die Kontrolle über den Tempel und den jüdischen Gottesdienst in Jerusalem an sich gerissen hatte. ("Qumran – Schriftrollen in der Wüste" Text: Zvi Gal, Übersetzung ins Deutsche: Rachel Grünberger-Elbaz)**

Da von dem Hohenpriester Zadok tatsächlich alle späteren Priester abstammen, mussten die Sadduzäer die Vertreter des legitimen Priestertums gewesen sein. Wir stehen also vor der unglaublichen Tatsache, dass die Pharisäer in ihnen die ganze priesterliche Institution verworfen hätten ... Ferner wird berichtet, dass die Pharisäer das Gesetzbuch der Sadduzäer aufgehoben hätten. Beide Ereignisse wurden sogar zu Festtagen eingesetzt." = 14. Thammus - siehe Seite 119 in Abraham Geiger: "Urschrift und Übersetzungen der Bibel in ihrer Abhängigkeit von der innern Entwicklung des Judentums"

אברהם גייגר, המקרא ותרגומיו ביזקתם להתפתחותה הפנימית של היהדות, בתרגומו של ד"ר י.ל. ברוך, הוצאת מוסד ביאליק, ירושלים תש"ט.

"מרגליות יקרות כאלו אסור שתישארנה בלשון לועזית בלבד: מקומן הטבעי הוא בכתר היהלומים של לשוננו הנצחית ובבית גנזיה של ספרותנו הלאומית ..."
(מבוא עמ' מה)

"ועשה את יום י"ד בתמוז יום טוב, משום שבטל בו ספר הקנסות של הצדוקים": עמ' 79

"משפחת הכהנים לבית צדוק ... הם לבדם נחשבו לכהנים, הרשאים לעבוד את עבודת הקודש בבית המקדש שבירושלים." עמ' 274

"Die Zadokiten galten als die allein berechtigten Priester für den Dienst am Tempel in Jerusalem." Seite 427

"ההלכה הפרושית באה במקומה של הצדוקית והיא נשתנתה בעקיבות בניגוד מכוון לזו." עמ' 277

"Die pharisäische Halachah trat an die Stelle der sadducäischen und ward in absichtlichem Gegensatze zu dieser consequent ausgebildet." Seite 431

"הפסוק בתהלים מט, יב, שכל המתרגמים, והארמי בכללם, גורסים: **קברם בתימו לעולם** וכו'. רק לאחר זמן מצאו בזה דופי, כאילו הצדיקים נשארים בקבורתם לעולם ואין תחיית המתים, ולפיכך שינו את המלה ל"**קרבים**", שאין לה שום מובן במקום זה. גירסה זו אנו פוגשים מימות סעדיה גאון ואילך." עמ' 113

רק 3 דקות 1:16:28 עד 1:19:42

Hierher gehört auch wohl Ps. 49, 12, wo sämmtl. Uebersetzer mit Einschluss des Chald. lesen: **kiwram, ihr Grab ist ihr Haus ewig. Erst später fand man daran Anstoß, als blieben die Todten immer im Grabe, es sei keine Auferstehung, und man änderte das Wort in das hier ziemlich unverständliche "**kirbam**", ihr Inneres, welcher L. A. wir von Saadias an begegnen. Seite 176**

22 דברי ברכה למשכיל לברך את **בני צדוק** הכוהנים אשר
23 בחר בם אל לחזק בריתו לעולם ולבחון כול משפטיו בתוך
24 עמו ולהורותם כאשר צוה ויקימו באמת בריתו ובצדק
25 פקדו כול חוקיו ויתהלכו כאשר בחר: יברככה אדוני ממעון קודשו
26 וישימכה מכלול הדר בתוך עדת קדושים וברית כהונתו יחדש לכה
27 ויתנכה מקור דעת לעצת קודש ובמעשי ידכה יאמץ מתני נדכאים
28 וממזל שפתיכה כול עניי עמים ינחילכה רשית כול עדנים ועצת כול בשר בידכה יברך

בן סירא נא, כט: הודו לבוחר בבני צדוק לכהן כי לעולם חסדו

1QSb Kol. III

22 **Worte des Segens für den Unterweiser, um zu segnen die Söhne Zadoks, die Priester, die**
23 **Gott erwählt hat, um seinen Bund festzumachen für immer und um zu prüfen alle seine Satzungen inmitten seines**
Volkes, und sie zu belehren
24 **wie er es befohlen hat. Und sie richten seinen Bund in Wahrheit auf, und in Gerechtigkeit haben sie acht auf alle seine**
Satzungen und wandeln, wie
25 **er es erwählt hat. Es segne dich der Herr aus seiner heiligen Wohnung, und er mache dich zur vollkommenen Zierde**
inmitten
26 **der Heiligen. Und den Bund des ewigen Priestertums erneuere er dir und gebe dir deinen Platz in der heiligen Wohnung**
27 **und durch deine Taten richte er alle Vornehmen und auf Grund dessen, was von deinen Lippen kommt, alle Fürsten**
28 **der Völker. Er lasse dich erben den Erstling aller Kostbarkeiten, und den Rat alles Fleisches segne er durch deine Hand**

Das Buch Jesus Sirach, Kapitel 51, Vers 12 <http://www.uibk.ac.at/theol/leseraum/bibel/sir51.html>

Danket dem, der Zadoks Söhne zu Priestern erwählt hat, denn seine Huld währt ewig

רחל אליאור: זיכרון ונשייה: סודן של מגילות מדבר יהודה, עמ' 187:

על פי המסורת הכוהנית, המצויה בחיבור המקוטע אפוקריפון יהושע, אוהל מועד יוצב בהר ציון. בחיבור לא ידוע זה, שנמצא במגילות קומראן, מתוארת נבואה של יהושע לעתיד לבוא בדבר הבאת אוהל מועד לסלע ציון בידי דוד:

"לוא [יכל]נ[ו לבו]א [לצי]ון להשכין שם את אהל מ[ועד] ואת ארון העדות עד קץ] העתים. כי הנה בן נולד לישי בן פרץ בן יה[ודה] בן יעקוב והוא ילכוד] את סלע ציון ויורש משם את [כל] האמורי מיר[ושלם] ועד הים ויהיה עם לבבו] לבנות [את] הבית ליהוה אלוהי ישראל זהב וכסף [נחושת וברזל יכין ועצי] ארזים וברושים יביא

[מ]לבנון ובנו הקטן [הוא יבננו וצדוק הכהן] יכהן שם ראשון מ[בני פינחס] [ואהרון] ואותו ירצה ב[כול ימי חייו ויברך] [בכנול] [מ]עון מן השמיים [כי ידיד יהוה] [ה] ישכון לבטח ב[ירושלם כול] הימים ועמו ישכון לעד". (4Q522, Frag. 9ii: 3-9)

ס' ברית דמשק דף 3 שו' 21 - דף 4, שו' 4: "הכהנים והלויים ובני צדוק אשר שמרו את משמרת מקדשי בתעות בני ישראל מעלי הם יגישו לי חלב ודם [יחזקאל מד, טו]. ובני צדוק הם בחירי ישראל קריאי השם העמדים באחרית הימים."

Damaskusschrift Kol. III, 21 - IV, 4: "Die Priester und die Lewiten und die Söhne Zadoks, die den Dienst meines Heiligtums bewahrten, als die Kinder Israels von mir fort in die Irre gingen, sie sollen mir darbringen Fett und Blut (Hesekiel 44, 15). Und die Söhne Zadoks, sie sind die Auserwählten Israels, die namentlich Gerufenen, die Dienst tun am Ende der Tage."

צאצאי לוי - מלאכי הפנים: "ויבחר בזרע לוי לכהנים וללויים לעמוד לשרת לפני ה' כמונו כל הימים." ספר היובלים פרק 30

Nachkommen Lewis - Engel des Angesichts: "Und der Same Lewis wurde zum Priestertum erwählt und zu Lewiten, daß sie vor GOTT dienen, wie wir alle Tage." Buch der Jubiläen Kapitel 30

"אלוהים ישים אותך ואת זרעך לכבוד ולתפארת, ואתך ואת זרעך יקריב אליו מכל בשר לשרת לפניו במקדשו. כמלאכי הפנים וכקדושים כן יהיה זרע בניך לכבוד ולתפארה ולקדושה." ספר היובלים פרק 31

"Und GOTT gebe dir und deinem Samen Größe und großen Ruhm und dich und deinen Samen bringe er sich nahe von allem Fleische, damit sie in seinem Heiligtum dienen wie die Engel des Angesichts und zur Größe und zur Heiligung." Buch der Jubiläen Kapitel 31

מלאכי ב

ד: וידעתם כי שלחתי אליכם את המצוה הזאת להיות בריתי את לוי אמר יהוה צבאות.
ה: בריתי היתה אתו החיים והשלום ואתנם לו מורא וייראני ומפני שמי נחת הוא.
ו: תורת אמת היתה בפיהו ועולה לא נמצא בשפתיו בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעון.
ז: כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך יהוה צבאות הוא.
ח: ואתם סרתם מן הדרך הכשלתם רבים בתורה שחתם ברית הלוי אמר יהוה צבאות.

מלאכי ג

א: הנני שלח מלאכי ופנה דרך לפני ופתאם יבוא אל היכלו האדון אשר אתם מבקשים ומלאך הברית אשר אתם חפצים הנה בא אמר יהוה צבאות.
ב: ומי מכלכל את יום בואו ומי העמד בהראותו כי הוא כאש מצרף וכברית מכבסים.
ג: וישב מצרף ומטהר כסף וטהר את בני לוי וזקק אתם כזהב וככסף והיו ליהוה מגישי מנחה בצדקה.

Maleachi 2

4. So werdet ihr erkennen, dass ich an euch dieses Gebot gesandt habe, **weil mein Bund ist mit dem Lewi, spricht JHWH der Heerscharen.**
5. Mein Bund war mit ihm des Lebens und des Friedens, und ich gab sie ihm zur Furcht, und er fürchtete mich, und vor meinem Namen beugte er sich.
6. Lehre der Wahrheit war in seinem Munde, und Falsch ward nicht gefunden auf seinen Lippen, in Frieden und in Redlichkeit wandelte er mit mir, und Viele brachte er von Sünde zurück.
7. Denn die Lippen des Priesters sollen die Erkenntnis wahren, und Lehre soll man suchen aus seinem Munde, **denn ein Engel JHWHs der Heerscharen ist er.**
8. Ihr aber seid abgewichen von dem Wege, habt Viele zum Fallen gebracht in der Lehre, **habt verdorben den Bund des Lewi, spricht JHWH der Heerscharen.**

Maleachi 3

1. Siehe, ich sende meinen Engel, und er bahnt den Weg vor mir, und plötzlich wird kommen in seinen Palast der Herr, den ihr sucht, **UND der Engel des Bundes,** nach dem ihr verlangt, siehe, er kommt, spricht JHWH der Heerscharen.
2. Und wer wird aushalten den Tag seiner Ankunft, und wer wird bestehen bei seinem Erscheinen? Denn er ist wie das Feuer des Schmelzers und wie die Lauge der Wäscher.
3. Und er wird sitzen schmelzend und reinigend das Silber, **und wird reinigen die Söhne Lewi** und sie läutern wie Gold und Silber, dass sie JHWH darbringen Opfergaben in Frömmigkeit.
4. Und es wird angenehm sein JHWH die Opfergabe Jehudas und Jeruschalajims, **wie in den Tagen der Vorzeit und den frühen Jahren.**

Hermann Rönsch zitiert in "Das Buch der Jubiläen" unter der Überschrift "Aeltere Bezeugungen des Jubiläenbuches und seines Inhaltes" jede Menge Hinweise auf Henoch, z.B. auf Seite 274: "Henoch zuerst lernte die Buchstaben und schrieb die Zeichen des Himmels und die **Sonnenwenden** und die Monate auf."

Dr. Immanuel Velikovsky schreibt in "Welten im Zusammenstoss": Der Traktat Erubin V, 22c des Jerusalemischen Talmud verzeichnet die überraschende Tatsache, dass der **Tempel zu Jerusalem so angelegt war, dass an den beiden Tagundnachtgleichen die ersten Strahlen der aufgehenden Sonne genau durch das östliche Tor schienen;** dieses Tor wurde während des ganzen Jahres geschlossen gehalten und nur an diesen beiden Tagen ausschließlich für diesen Zweck geöffnet. (Seite 338) In der Zeit vor der babylonischen Gefangenschaft galt es als zwingende Notwendigkeit, **dass die**

Sonne an zwei Tagen im Jahr geradewegs durch das östliche Tor schien und durch alle die in einer Linie angeordneten Tempeltore geradewegs in das Allerinnerste des Tempels selbst drang. Das östliche Tor, das auch den Namen **Sonnentor** trug, diente nicht nur zur Nachprüfung der Tagundnachtgleichen, an denen ja die Sonne genau im Osten aufgeht, sondern auch zur Nachprüfung der Sonnenwenden: am östlichen Tor war eine Vorrichtung angebracht, um die ersten Strahlen des Sonnenaufgangs - bei der Sommersonnenwende im Südosten, bei der Wintersonnenwende im Nordosten - widerzuspiegeln. (Seite 372)

Dr. Immanuel Velikovsky in "Worlds in Collision": The Tractate Erubin V, 22c of the Jerusalem Talmud records "the surprising fact" that the Temple of Jerusalem was so built that on the two equinoctial days the first ray of the rising sun shone directly through the eastern gate; the eastern gate was kept closed during the year, but was opened on these two days for this very purpose. (Page 318) In the pre-Exilic period it was held "to be of imperative necessity that on two days of the year the sun shone directly through the eastern gate," and "through all the eastern gates of the Temple arranged in line, directly into the very heart of the Temple proper." The eastern gate, also called "sun gate," served not only to check on the equinoxes, when the sun rises exactly in the east, but on the solstices as well: a device on the eastern gate was designed to reflect the first rays of the sun on the summer and winter solstices, when the sun rises in the southeast and the northeast, respectively. (Page 353)

<http://dafyomi.co.il/erubin/yerushalmi/ev-yr-056.htm>

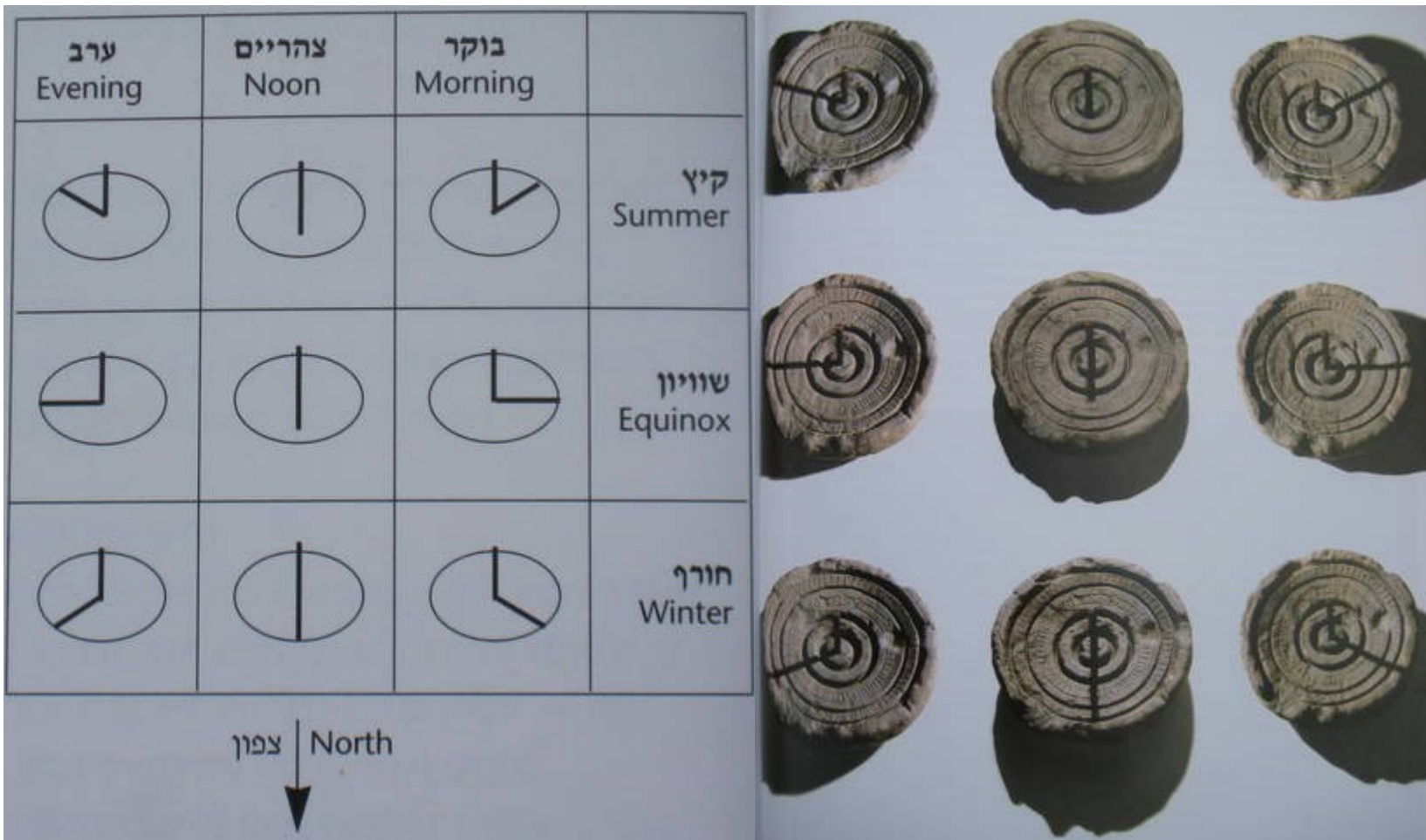
תלמוד ירושלמי, מסכת עירובין, פרק ה, דף לג, א: כמה יגעו נביאים הראשונים לעשות **שער המזרחי** שתהא החמה מצמצמת בו באחד בתקופת טבת ובאחד בתקופת תמוז

Die Sonnenuhr aus Qumran: Die Messung der Länge und Richtung des Schattens ermöglicht die Bestimmung der Tageszeit und der Jahreszeiten, insbesondere im Hinblick auf die Bestimmung der Kardinaltage, die die Jahreszeiten trennen - die Frühlings- und Herbst-Tagundnachtgleichen und die Winter- und Sommersonnenwende. Die Beobachtung der Kardinaltage erfolgt durch die Messung der Sonnenhöhe beim Überqueren des lokalen Meridians in Übereinstimmung mit dem lokalen Breitengrad. Die eingravierten Kreise auf dem Instrument können als Markierungen für die jeweilige Sonnenhöhe dienen.

The Sundial from Qumran: Measurement of the length and direction of the shadow makes it possible to determine the hour of the day and the seasons of the year, particularly with regard to ascertaining the cardinal days that separate the seasons - the vernal and autumnal equinoxes and the winter and summer solstices. Observation of the cardinal days is done by the measurement of the sun's height when it crosses the local meridian, in accordance with the local latitude. The engraved circles on the instrument can function as the marks for the respective sun height levels. ("A Day at Qumran" Page 21)

שעון השמש מקומראן : מדידת כיוון הצל ואורכו מאפשרת לקבוע את שעת היום וגם להבחין בעונת השנה. במיוחד ניתן להבחין בדרך זו במועדים המבדילים בין העונות, הם ימי השוויון האביבי והסתווי וימי ההיפוך הקיצי והחורפי. ההבחנה במועדים נעשית על ידי מדידת גובה השמש בצהירתה, בהתאמה לרוחב הגיאוגרפי המקומי. המעגלים החרותים על המכשיר יכולים לשמש סימני הגבהים המתאימים למועדים. ("יום בקומראן" עמ' 21)

Bereits im Buch der Schöpfung und in Qumran sind die Tierkreiszeichen erwähnt und es kann gut sein, dass Henoch im Zentrum steht (und nicht der Sonnengott Helios, wie es allgemein in den Synagogen der byzantinischen Zeit angenommen wird).

<https://de.scribd.com/document/168721987/Heaven-on-Earth-Helios-and-the-Zodiac-Cycle-in-Ancient-Palestinian-Synagogues> Jodi Magness

Jodi Magness: "Himmel auf Erden - Helios und der Tierkreislauf in alten palästinensischen Synagogen"

The 1965 excavations at Ein Gedi revealed a series of synagogue buildings one above the other. A lengthy

Bei den Ausgrabungen 1965 in Ein Gedi wurde eine Reihe von übereinander liegenden Synagogengebäuden

<p>inscription was discovered in the mosaic floor ... Thirteen ancestors of the world (from the genealogy in 1 Chronicles 1:1-4) ... Elijah has observed that the ancestors named in this inscription (especially Enoch) were responsible for the transmission of the secrets of creation and the universe to future generations, including the solar calendar. (Page 32)</p>	<p>entdeckt. Eine lange Inschrift wurde im Mosaikboden entdeckt ... Dreizehn Vorfahren der Welt (aus der Genealogie in 1. Chronik 1, 1 - 4) ... Elijah hat beobachtet, dass die in dieser Inschrift genannten Vorfahren (vor allem Henoch) für die Weitergabe der Geheimnisse der Schöpfung und des Universums an künftige Generationen, einschließlich des Sonnenkalenders, verantwortlich waren. (Seite 32)</p>
<p>Therefore the secret of the town mentioned in the Ein Gedi inscription may be the secret of access to or control of Torah knowledge. (Page 44)</p>	<p>Daher kann das Geheimnis der Stadt, das in der Inschrift Ein Gedi erwähnt wird, das Geheimnis des Zugangs zu oder der Kontrolle über das Wissen der Torah sein. (Seite 44)</p>
<p>The Rainbow and a "Second Power" in Heaven (Page 46): "His body resembles the rainbow, and the rainbow resembles the appearance of fire around it." Ezekiel 1:27. (Page 47)</p>	<p>Der Regenbogen und eine "Zweite Macht" im Himmel (Seite 46): "Sein Körper gleicht dem Regenbogen, und der Regenbogen gleicht dem Erscheinungsbild des Feuers um ihn herum". Hesekiel 1, 27. (Seite 47)</p>
<p>Instead I suggest that the Helios figure was also intended to represent Metatron, the divine super-angel. (Page 31)</p>	<p>Stattdessen schlage ich vor, dass die Helios Figur auch Metatron, den göttlichen Superengel, darstellen sollte. (Seite 31)</p>
<p>Metatron is therefore more than an angel; he is a second deity who is "the lesser YHWH." (Page 32)</p>	<p>Metatron ist also mehr als ein Engel; er ist eine zweite Gottheit - "der kleinere JHWH". (Seite 32)</p>

חנוך ההופך לכוהן גדול שמימי מתואר שלא במפתיע בדימויי השמש!

4Q468b,1-7

מדובר בו באור שמאיר הכוהן הגדול בצאתו מקודש קודשים: <https://www.ybz.org.il/?CategoryID=1510> אלישע קימרון: מגילות מדבר יהודה –

החיבורים העבריים – כרך שלישי, עמ' 206:

"לבשתי אני לנוגהי

באור משבצתי יתהלכו כול בני צדק

זוהר המלך עלי ואור נגהו על

כשמש בצאתה מזבול קודשו

בני עול ובני צדק

קודש קודשים

מי יערוך לי"

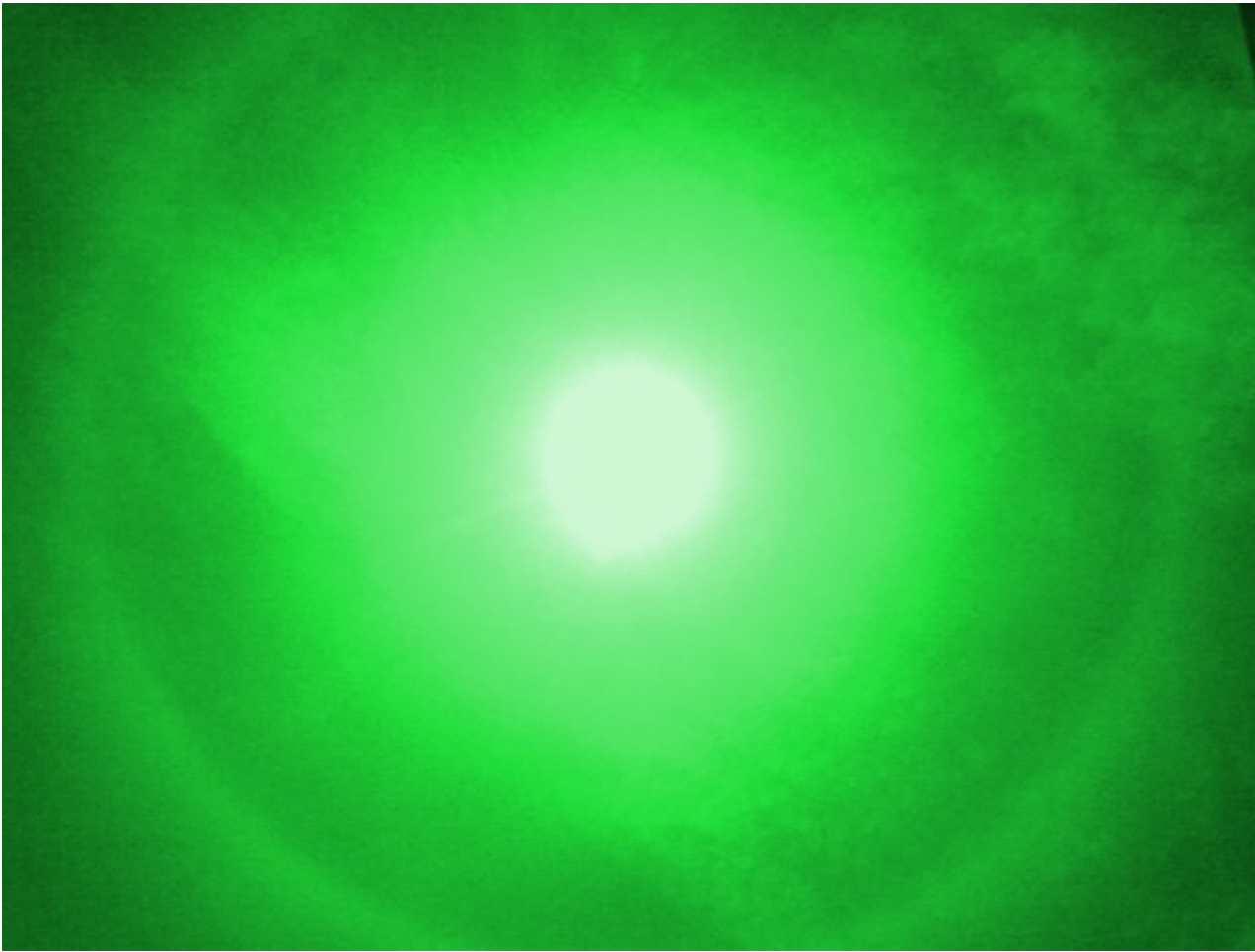
בסרך הברכות 4, 25-28 ממגילות מדבר יהודה, המגע בין המוחש למופשט מתעצם בשעה שהכוהן הגדול נמשל למלאך המשרת בקודש, ומתואר בזיקה לאור השמש, לאור ההתגלות האלוהי הנזכר בחזונות הנבואיים, לקדושה ולדעת:

"ואתה כמלאך פְּנִים במעון קודש לכבוד אלוהי צבאות עם כול מלאכי אלוה סביב משרת בהיכל מלכות ומפיל גורל עם מלאכי פנים ועצת יחד עם קדושים לעת עולם ולכול קצי נצח היא תוֹרָה משפטיו. וישימכה קודש בעמו ולמאור כשמש על תבל בדעת ולהאיר פני רבים בתורתכה ויתן ברואשכה נזר לקודש קודשים היא אותכה קדש לו. ותכבד שמו, וקודשיו"

Segensprüche 1QSb IV, 25-28 für den Hohenpriester:

"Und du mögest dienen wie ein Engel des Angesichtes in der heiligen Wohnung zur Ehre Gottes der Heerscharen mit allen Engeln rings umher mögest du sein ein Diener im Palast des Königtums und das Los werfen zusammen mit den Engeln des Angesichtes. Und gemeinsamer Rat mit den Heiligen für ewige Zeit und für alle andauernden Zeiten; denn Wahrheit sind alle seine Gerichte. Und er mache dich heilig unter seinem Volk und zu einer großen Leuchte, zur Sonne für den Erdkreis in Erkenntnis und zu erleuchten das Angesicht vieler durch Einsicht des Lebens, und er mache dich zu einem Diadem für das Allerheiligste; denn du sollst ihn heiligen und seinen Namen verherrlichen und seine Heiligen"

"Ich gewähre dir zusammen mit den Engeln, die mir dienen, freien Zutritt zu meinem Thron." Sacharja 3, 7

Halo-Effekt (kreisrunder Regenbogen) in Smaragdgrün

יחזקאל א, כז - כח: "... ונגה לו סביב כמראה הקשת ... כן מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד יהוה."

ההתגלות ד, ג: "... וקשת סביב לכסא דומה במראה לברקת."

Hesekiel 1, 27 – 28: "... und einen Strahlenglanz daran **ringsum wie der Bogen anzusehen** ... so war anzusehen der Strahlenkranz ringsum; das war der Schein von dem Bilde der Herrlichkeit JHWHs."

Offenbarung 4, 3: "... und ein **Regenbogen war rings um den Thron**, der glich in seinem Aussehen einem **Smaragd**."

Beide beschreiben einen Regenbogen. Allerdings keinen Halbkreis, wie wir ihn üblicherweise sehen, sondern sowohl Hesekiel als auch Johannes sprechen davon, **dass der Regenbogen rund um den Thron geht!** Und Johannes präzisiert und gibt die Farbe an: **Smaragd.**

Der **Smaragd** ist der dritte Stein in der ersten Reihe auf dem Brustschild des Hohenpriesters und präsentiert den **Stamm Lewi:**

הברקת המקראית היא האבן השלישית בטור הראשון בחושן הכהן הגדול, והיא מיוחסת לשבט לוי:

Tchelet (2. Mose 25, 4 = Symbol des Göttlichen!) ist nach folgendem Artikel nicht Hellblau, sondern Grün:

תכלת = ירוק

הרב יובל שרלו

נקלע לידי מאמר, המביא ראיות חזקות מאד לכך שהתכלת שחובה עלינו להטיל בציצית היא בכלל ירוקה (וממילא אלה שסוברים שהתכלת הכחולה המופקת כיום מהחילזון היא התכלת - טועים):

"דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה ... וזאת התרומה אשר תקחו מאיתם ... ותכלת וארגמן תולעת שני ..."

רש"י: "תכלת - צמר צבוע בדם חילזון וצבעו ירוק".

רש"י מפרש פה שצבע התכלת ירוק, רש"י דובק בפירושו שצבע פתיל התכלת הוא ירוק לאורך כל הדרך. כן גם פירש במשנה (ברכות ט: פ"א מ"ב): "תכלת - ירוק הוא וקרוב לצבע הכרתי" וכן בגמרא (ברכות נז): "תכלת - ירוק הוא ומי שפניו ירוקים חולה הוא".

כן גם פירש בתורה בשמות (כה, ד למעלה) וכן על במדבר (טו, לח): "ותכלת - צמר צבוע בדם חילזון וצבעו ירוק".

רש"י אינו היחידי המפרש כן בשמות (כה, ד) מצטרף אליו האבן עזרא שפירש: "אמר יפת שהוא כדמות שחרות כי הוא תכלית כל הצבעים והכל ישובו אליו והוא

לא ישוב במעשה אדם לעולם ואנו נסמוך על רז"ל שאמרו שהוא ירוק והוא צמר".

ובמדבר (טו, לח) פירש הבאר מיים חיים שהתכלת ירוק.

וכן הרשב"ץ בברכות (ט): "תכלת ירוק הוא", ועל פירוש המשנה בירושלמי פירשו ר' שלמה מסרליו: "תכלת דג חילזון שצבעו ויר"ד (ירוק) בלעז" ובעל ספר חרדים: "בין תכלת - ירוק הוא ודומה לכרתי".

וכן המתנות כהונה שפירש במדבר רבא (פי"ד) שהתכלת ירוק ככרתי.

וכן בספר הזוהר (תרומה קלט ע"א): "תכלת ... אתהדר לגוון ירוק כגוון הכרתי מההיא שעתא ואילך אשתרי זמנא דק"ש, דהא אישתני גוון תכלא מכמה דהוה, ובגין כך אסור למידן דיני נפשות בלילה, בגין דשלטא ההוא גוון תכלא בההוא זמנא".

ועוד רשימה של ראשונים ואחרונים שפירשו שצבע התכלת ירוק ולכאורה חולקים הם על אימרתו המפורסמת של ר' מאיר במנחות (מג, וכן בסוטה יז, וכן בחולין פט): "תכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע לכסא הכבוד".

א) תחילה, מניין בכלל שתכלת ירוק? קדם לר' מאיר בגמרא, ר' אלעזר במשנה שפירש (ברכות פ"א מ"ב): "מאימתי קורין את שמע בשחרית? משיכיר בין תכלת ללבן. ר' אלעזר אומר: בין תכלת לכרתי".

כדעת הפרשנים השיטות במשנה מתאחרות, ז"א המשנה מביאה שיטה של תנא אחד ואז שיטה יותר מאוחרת ואז יותר מאוחרת וכו'. כפי שמצינו במשנה הראשונה.

השיטה הראשונה של ת"ק - "משיכיר בין תכלת ללבן" זאת אומרת אדם מתחיל לקרוא ק"ש בשחרית משיוכל להבדיל בין צבע הפתיל הלבן, הרגיל שבציצית, לבין צבע פתיל התכלת שבה. הירושלמי (פ"א ה"ב מיד אחר המשנה) משווה את "משיכיר בין תכלת ללבן" לבין "משיראה את חברו רחוק ד' אמות ויכירנו" את החבר אפשר לראות ממרחק ד' אמות ולהכירו גם שיש מעט אור. מכאן שהצבעים, הלבן והתכלת, רחוקים מלהיות דומים מכיוון שגם במעט אור ניתן להבדיל ביניהם.

השיטה השנייה של ר"א - "משיכיר בין תכלת לכרתי" ז"א אדם מתחיל לקרוא ק"ש משיוכל להכיר בין צבע הכרתי לצבע התכלת. מהו צבע הכרתי? הרמב"ם בפירושו על המשנה מפרש שהכרתי צבעו ירוק, וכן המאירי: "בין תכלת לירוק", וכן הערוך שפירש שצבע הכרתי ירוק. וכן רבינו יונה והריטב"א שפירשו כמו הערוך שהכרתי צבעו היונדי (ירוק). ולמעשה כמעט אין חולק בדבר שהכרתי צבעו ירוק.

א"כ ידוע שר"א מאחר את שיטתו אך עד כמה?

האם ר"א מאחר מעט את שיטתו ומכאן שהכרתי והתכלת רק מעט דומים? או שר"א מאחר דיי הרבה את שיטתו ומכאן שהכרתי מאד דומה לצבע התכלת? לכתחילה נראה שר"א מאחר מעט את הזמן.

כן גם פירש המאירי: "והוא שיעור מעט מאוחר יותר", רק מעט מאוחר יותר.

ומנין לו? כי ר"א מסיים את הזמן בהנץ החמה, משמע שגם לפני שהשמש מנצנצת בראשי ההרים ניתן יהיה להבדיל בין התכלת לכרתי. ומשמע מכאן שצבע התכלת וצבע הכרתי לא ממש דומים זה לזה.

אך עליו חולקים רש"י שפירש (גיטין לא): "סרבלא דכרתי - צבע תכלת דומה לכרתי", וכן רבינו יונה על המשנה ברי"ף: "שכרתי הוא מין צבע שקורין היונדי (ירוק) ודומה לתכלת" וכן הריטב"א שמסכים עמו. וכן התוס' שפירשו (סוכה לא: ד"ה הירוק): "משיכיר בין תכלת לכרתי - משמע דמעט משונין זה מזה" רק מעט משונים משמע שהם דומים. וכן הברטנורא: "צבע התכלת קרוב לגוון של כרתי" ועוד רבים. ונראה שהמאירי יחידי בשיטה זו.

ועוד שאם הצבעים הנ"ל אינם דומים אלא ממש מעט דומים מה חידש ר"א שהביא את הכרתי ויחלוק על ת"ק שהרי זמניהם מאד קרובים?

א"כ נראה שר"א איחר את הזמן דיי הרבה כך שצבע התכלת וצבע הכרתי מאד דומים זה לזה.

צבע התכלת נעלם מעינינו כרגע אך ידוע שצבע הכרתי ירוק. ואם הצבעים הנ"ל מאד דומים זה לזה מה יהיה צבע התכלת? האם לא קשה מכאן על אלו המפרשים שצבע התכלת כחול??

יש שתירצו פה שלא קשה, שאולי צבע התכלת כחול כהה וצבע הכרתי ירוק כהה ובאור חלש לא ניתן יהיה להבדיל בין שני הצבעים הנ"ל ולכן ר"א הצריך יותר אור.

אך קשה שאם צבע התכלת כחול מדוע ר"א שרצה להביא דבר הדומה לתכלת לא בחר בדבר כחול? אלא בחר בכרתי, בדבר ירוק??
ובודאי שאם ר"א רצה לדמות את התכלת לדבר כחול, היה יכול. כמו ספיר או אבן טובה אחרת או דבר כחול אחר.

אך ר"א בחר בכרתי, צבע ירוק. ונצטרך לפרש שר"א בכוונה בחר בכרתי -

משום שצבע התכלת ירוק, וזמן ק"ש משיבדיל בין שני גווני ירוק. וכן פירש פה רש"י.

(ב) מאימרתו של ר"מ המדמה את התכלת לים לכאורה מוכח שהתכלת צבעו כחול,
ולדבר זה ישנם כמה תירוצים. (וכבר הבאנו מקור אחר לדעת רש"י עיין א)

(1) האם מהדמיון הראשוני בין התכלת לים עלינו לפרש שצבע התכלת כחול? הירושלמי בברכות (פ"א ה"ב) כותב: "תכלת דומה לים וים דומה לעשבים ועשבים לרקיע..." הירושלמי מוסיף בין היום לרקיע, עשבים. מה זה בא לומר?

התוס' בסוכה (לא: ד"ה הירוק) פירשו שמהבבלי ניתן להסיק שצבע התכלת כחול ומהירושלמי ניתן להסיק שצבע התכלת ירוק.

למרות הדמיון הראשוני לים צבע התכלת ירוק. ועיין בשו"ת דברי מנחם לרב כשר שהביא מכאן הוכחה לרש"י שהצבע ירוק (בסימן ג באו"ח)

(2) ועוד שהאם מ"תכלת דומה לים" נפרש תכלת כצבע הים? הלא הירושלמי כתב "ים דומה לעשבים" האם הים כצבע העשבים? לא נראה. "ועשבים לרקיע" האם צבע העשבים כצבע הרקיע? משמע ש"דומה" אינו בהכרח דומה ממש.

ונראה אולי שלעניין התכלת ירושלמי עדיף (בהנחה שיש 'מחלוקת' בין הבבלי לירושלמי ע"פ התוס') שהרי בא"י הפיקו את התכלת והוא הגיע לבבל מאוחר יותר.

(3) אמנם מצינו גם בבבלי וגם בירושלמי "תכלת דומה לים", וכאן הדמיון הראשוני הוא לים. אך בהמון מדרשים מצינו שתכלת דומה לעשבים כמו בילקוט שמעוני (תהילים תתמ"א): "תכלת דומה לעשבים ועשבים דומים לים וים לרקיע", וכן בשוחר טוב (כד, ג): "תכלת דומה לעשבים ועשבים דומים לאילנות ואילנות לרקיע" וכאן הים לא מופיע כלל! ועוד.

(4) ועוד שהאם אפשר לקרוא את אימרתו של ר"מ בעניין התכלת כפשט? ר"מ מדמה את התכלת לים, עשבים, רקיע, ספיר וכו' כל פעם בסדר אחר שונה. א"כ למה דומה התכלת לכולם? ואת הרקיע הוא מדמה לכסא הכבוד. האם לכסא הכבוד יש צבע ממש? כנראה שלא. א"כ האם נקרא את "תכלת דומה לים" כפשט? תכלת כצבע הים?

א"כ ראינו שמתכלת דומה לים אין בהכרח כלל שצבע התכלת כצבע הים ואין מכאן הוכחה מכאן שצבע התכלת כחול.

(5) ועוד שאולי אין קושי כלל. שהתכלת באמת דומה לים שאולי צבע התכלת הוא ירוק כהה וצבע הים הוא כחול כהה ואז הם באמת דיי דומים.

ועוד שישנם ימים שהם באמת נראים כירוקים ממש. ועיין ב"ב (ד). שירוק יותר קרוב למושג "גלי ים" ואולי "תכלת דומה לים" משמע תכלת דומה לגלי הים.

אם צבע התכלת באמת ירוק מדוע הגמרא כתבה: "תכלת דומה לים" ולא "תכלת דומה לעשבים"? או "ירוק ככרתי"? והנה רש"י בעצמו ענה על השאלה שפירש על "תכלת דומה לים" (מנחות מג): "מפני שנעשו בו ניסים לישראל". ז"א הים נכתב כדומה למרות שאינו משום שנעשו בו ניסים לישראל. וגם יש שתירצו שבגלל שהחילוון בא מן הים כתבו כן וכו'.

ג) בגלל אימרתו של ר"מ שמשם לכאורה התכלת צבעו דומה לים, היינו כחול היו שביבלו וכתבו שצבע ה"ירוק" בפירושי רש"י הוא כחול של ימינו". למשל כעיקר שפתי חכמים שעל "תכלת-צבע ירוק של חילוון" (רש"י במדבר) כתב על ירוק שזה: "צבע הרקיע הנקרא בל"א בלו"י (כחול)". ועוד כמותו. ודבר זה אינו נכון שהרי רש"י בחולין (מז) על "ירוקה" פירש שזה: "כמין עשבים".

וכי מצינו עשבים כחולים? לא סתם עשב זה ירוק.

וכן בחולין (שם) על "ככוחלא" פירש"י שזה: "כעין לזו"ר לא ירוק ולא שחור". ואם נפרש ש"ירוק" של רש"י זה כחול אז מה זה כחול אצל רש"י? ואם כל צבע יהיה צבע אחר לא נדע למה התכוון הפרשן בפירושו.

וכן ההוכחה המכרעת שלרש"י תכלת בתורה זה ירוק ממש ולא כחול ממכת ארבה (שמות טו, י): "ולא נותר כל ירק" מפרש רש"י: "עלה ירוק וירדור"א בלעז". ויר"ד זה ירוק של ימינו בלעז (פירוש וירדור"א זה צמחייה ירוקה) וכן וכי מצינו עלים כחולים? ועיין בשו"ת דברי מנחם לרב כשר (סי' ג) שהבין ש"ירוק" ברש"י זה ירוק של ימינו.

ועוד יש לברר במה שהוסיף רש"י בסוף במדבר פ' שלח: "וכן צבע התכלת כרקיע המשחיר לעת ערב" ויש שפירשו פה שרש"י שינה דעתו בעניין צבע התכלת שכאן מפרש שזה כחול בגלל שדימה את התכלת לרקיע שהוא כחול.

ונראה שאין לומר כן שהרי רש"י במשנה ובגמרא וכן על התורה פירש ירוק. וכאן שינה דעתו??

אלא נפרש שלרש"י התכלת ירוק. אלא שגוון הירוק לרש"י בתכלת הוא כהה. ז"א, כמו שהרקיע לעת ערב מחשיך ונעשה כהה כך גם צבע התכלת שהוא כהה. ואולי נפרש שדברי רש"י פה נאמרו בשם ר' משה הדרשן שהוזכר מקודם ברש"י. ואולם השפתי חכמים הראו שאין זה כך ואלו דברי רש"י.

והוכחה לדברינו נביא דברי הזוהר (תרומה קלט ע"א): "תכלת דא איהו כורסייא, דכתיב כמראה אבן ספיר דמות כסא, וכתוב (יחזקאל א, כו) ונוגה לו סביב, בגין דעבדין בה כריכין לציצית, וכד נוגה לו, אתהדר לגוון ירוק, כגוון כרתי. מההיא שעתא ואילך אשתרי זמנא דק"ש, דהא אישתני גוון מכמה דהוה, ובגין כך אסור למידן דיני נפשות בלילה, בגין דשלטא הוא גוון תכלא בההוא זמנא" עכ"ל. ברור מכאן שצבע התכלת גם ירוק ככרתי וגם כהה כמו שפירשנו.

ד) תכלת השם אינו מלשון "כחול" (תכול) אלא מלשון תכלית. כן גם כתב הא"ע בפירושו למדבר (טו, לח): "וטעם תכלת בעבור שהוא כעין השמיים" שהשמיים בלילה שחורים כמו בפירושו לשמות (כה, ד) "תכלית כל הצבעים". וכן כתב הרמב"ן: "אבל הזכרון הוא בחוט התכלת שרומז למידה הכוללת הכל שהוא בכל. ולכן אמר 'וזכרתם את כל'... והדמיון בשם גם הגוון תכלית המראות כי ברחוקם יראו כולם כגוון ההוא ולפיכך נקרא תכלת" גם הרמב"ן רומז לשם תכלת משום תכלית כמו הא"ע. וכן על "תכלת" (ברכות נז) כתב ר' יעקב עמדין: "נכתב בצד לשון תכלית וקץ".

ה) א"כ הבאנו מקור לכך שצבע התכלת ירוק מדברי ר"א בברכות. הראנו שאין קושי מדברי ר"מ במנחות שתכלת דומה לים. והראנו שהרבה ראשונים למעשה רובם סוברים שצבע התכלת ירוק.

ובמדרש אסתר רבא (ב, ז): "חור כרפס ותכלת , תרגם עקילס איירינון וקרפסינון. ור' ביבי אמר טיינון".

ומפרשי המדרש כרד"ל כתבו: " ולפי זה נראה דרב ביבי על ותכלת קאי".

א"כ תרגום תכלת זה טינון כן גם פירש מהרז"ו: "יקנטינון (טיינון) - דבר שיש לו גוון תכלת".

ובערוך כתב: "יקנטין - בילמדנו והיה עקב תשמעון פ' פסל לך אתה מביא את המרגליות ודיקנטיין" ובהערות לר' בנימין כתב בסוגריים: "ופירוש בלשון יווני ורומי

מן אבן טובה ירוקה ובתוכה לפעמים כמו עפרות זהב ועוד בשם הזה נקרא פרח אשר לו גוון תכלת".

והערוך אחרי הערה זו ממשיך: "זה פירוש 'חור כרפס ותכלת' ממדרש אסתר רבא וכו'.

א"כ דעת ר' בנימין וכנראה הערוך שצבע התכלת ירוק.

ולזה כבר לא קשה שזה ברור מן הסוגיות התלמודיות והתורניות.

שכן במדרש רבא (במדבר פי"ד) נכתב: "תכלת דומה לים וים דומה לרקיע וכו"

וכן עוד שם: "תכלת מלמעלה פניו כנגד הרקיע הדומה לו" ומשמע מכאן שצבע התכלת כרקיע משמע כחול.

ואולם כמה שורות אח"כ כתוב: "שהשולחן מכסים בתכלת כנגד דוד שהיה צדיק וכתר לו הקב"ה ברית מלכות לו ולבניו"

ומפרש המתנות כהונה: "וכרת לו - דרש כן מפני שהתכלת ירוק ככרתי".

למרות תכלת דומה לים. ותכלת דומה לרקיע.

וכן הא"ע על (שמות כה, ד) דברי יפת שכתב שצבע התכלת שחור כתב: "ואנו נסמוך על רז"ל שאמרו שהוא ירוק והוא צמר". ותימה שהרי רז"ל אמרו: "תכלת דומה

לים"?

אלא פשיטא שמשם אין ללמוד כלל שהתכלת כחול ועוד נאמר שם בבמדבר רבא: "תכלת דומה לעשבים ועשבים דומים לים וים לרקיע" וזה מובן שלמרות "תכלת

דומה לים" - צבע התכלת ירוק. והדברים ברורים.